

Secció III. Altres disposicions i actes administratius

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

DEPARTAMENT DE VICEPRESIDÈNCIA DE CULTURA, PATRIMONI I ESPORTS

10492

Acord de la Comissió Insular de Patrimoni Històric del Consell Insular de Mallorca de la incoació de la modificació de l'expedient de declaració de BIC, amb categoria de monument, de la torre Es Castellot del terme municipal de Calvià (exp.:104/14)

A la sessió del dia 28 d'abril de 2015, la Comissió Insular de Patrimoni Històric de Mallorca, va acordar, entre d'altres, el següent:

I.- Incoar la modificació de l'expedient de declaració de BIC, amb categoria de monument, de la Torre Es Castellot del terme municipal de Calvià, amb la delimitació del Bé i del seu entorn de protecció segons la descripció literal i gràfica que figuren descrites a l'informe tècnic de dia 14 d'abril de 2015, que s'adjunta i forma part integrant del present acord.

II.- Suspendre la tramitació de les llicències municipals de parcel·lació, d'edificació o d'enderrocament en la zona afectada així com dels efectes de les llicències ja concedides. Qualsevol obra que calgui realitzar a l'immoble afectat per la incoació haurà de ser prèviament autoritzada per la Comissió Insular de Patrimoni Històric.

Aquesta suspensió dependrà de la resolució o de la caducitat del procediment.

Tot això de conformitat amb els punts 3 i 4 de l'article 8 de la Llei 12/1998, de 21 de desembre, del Patrimoni Històric de les Illes Balears.

L'acord de declaració s'haurà d'adoptar en el termini màxim de vint mesos comptadors des de la data d'iniciació del procediment. Caducat el procediment, no es podrà tornar a iniciar en els tres anys següents, llevat que ho demani el titular del bé, de conformitat amb l'article 10.6 de la Llei 12/1998, de 21 de desembre PHIB.

III.- Notificar aquesta resolució als interessats, a l'Ajuntament de Calvià i al Govern de les Illes Balears.

IV.- Publicar aquest acord d'incoació al Butlletí Oficial de les Illes Balears i al Butlletí Oficial de Estat i anotar-ho al Registre Insular de Béns d'Interès Cultural de Mallorca i comunicar-ho a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears perquè procedeixi a la seva anotació al Registre de Béns d'Interès Cultural de les Illes Balears i a la vegada comuniqui al Registre General de Béns d'Interès Cultural de l'Estat les inscripcions i anotacions que es realitzin.“

El trasllat d'aquest acord es fa a reserva de l'aprovació de l'Acta.

Palma, 5 de juny de 2015

La secretaria delegada de la Comissió Insular de Patrimoni Històric

Serafina Munar Gregorio

ANNEX

Es publica un extracte de l'informe tècnic de dia 14 d'abril de 2015 a què fa referència aquesta publicació es podrà consultar a les dependències del Servei de Patrimoni Històric (Pl. De l'Hospital, 4, 07012 de Palma) per aquells interessats en el procediment i que acreditin aquesta condició, d'acord amb el que disposa l'art. 31 i ss. de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, modificada per la Llei 4/1999, de 13 de gener).

Memòria històrica i descriptiva

En el segle XIV hi havia ja una torre en aquesta ubicació, la Torre des Castellot de Santa Ponça, començada per ordre de Jaime II i conclosa amb Pere IV d'Aragó. Probablement aquesta fou desmantellada i substituïda per l'actual en el segle XVIII.

En una descripció de 1794 se l'anomena Castell de Santa Ponça. En ella es diu que es troba molt ben conservada i com a únic defecte que té la cuina a nivell de la bateria. Fou subhastada el 1876.

La torre des Castellot es troba situat a uns 40 m. sobre el nivell del mar a la costa de ponent de Calvià, a la banda nord del nucli de Santa Ponça, entre les torres de Cala Figuera, cap al sud i la torre de Cap Andritxol a ponent.

El solar en el que se situa la torre, així com les bandes més pròximes entre la torre i el mar, han quedat immersos en la urbanització colindant i han estat quasi completament edificades.

Es tracta d'una torre de planta circular i volum troncocònic amb dos anells semicil·lindrics de marès, un a mitja alçada i l'altre a la part superior. L'actual porta d'accés, a la cara est de la planta baixa, es construí aprofitant una de les tres espielleres de la torre. En el costat nord-est del cos central hi ha una finestra, en el que fou la porta d'accés original, a sobre de la qual hi ha un escut. El paredat exterior de la torre és en verd.

L'accés es fa actualment per la planta baixa, a través d'un passadís que du al pis inferior, on s'hi trobaven les dependències de la tropa, el magatzem i el polvorí, i que ha estat molt reformada en temps recents. L'escala d'accés al pis superior ha estat enrajolada i referida.

A la planta superior s'hi troba una cambra circular, de 6,5 metres de diàmetre, amb coberta de cúpula semiesfèrica de marès. Aquest espai mostra un enrajolat d'època recent, i un sòcol de fusta afegit a tot el seu perímetre. En el passadís que du a l'antiga porta, s'hi localitza un registre, que servia per al pas de municions entre plantes. A l'altre costat, hi ha una finestra tronera. L'accés a la coberta es fa per una escala de caragol situada sobre l'entrada i empotrada en el mur, que acaba amb una barbacana amb matacà, i dues espielleres.

La terrassa és de lloses de pedra i té un muret de 1,65 m. S'hi conserven dos canons muntats sobre estructures d'obra, que apunten a la badia. Hi ha també un vèrtex geodèsic. Hi ha una estança annexa al cos superior de la torre que augmenta el volum original d'aquest habitatge.

Estat de conservació

L'estat de conservació tipològic és bo, sobretot pel que fa a l'aspecte exterior. Tot i algunes intervencions recents, sobre tot a l'interior s'han conservat els seus principals trets tipològics en quant a espais, no així en quant a materials i formes d'acabats.

Estructuralment la torre no presenta patologies greus que puguin posar en perill la seva estabilitat estructural. No s'observen patologies als murs ni a les cobertes.

L'immoble construït amb maçoneria d'arenisca i amb la tècnica de pedra en verd, presenta diverses intervencions als paraments amb ciments i morters diferents. En general es pot dir que l'estat de conservació és bo, tret d'algunes patologies puntuals.

Pel que fa a l'estat de conservació de l'entorn, cal referir-se, per un costat, a la possibilitat de connexió visual d'aquesta torre amb les successives. Aquesta possibilitat només ha perdurat parcialment fins a l'actualitat.

Pel que fa a la conservació de l'entorn immediat del bé, la torre s'insereix actualment en un entorn molt transformat urbanísticament amb construccions residencials, piscina o espais enjardinats en l'àmbit més pròxim, i grans complexes hotelers en la línia de costa.

Malgrat aquesta forta transformació urbanística, la seva localització a un petit turó, permet la seva visualització des de les vies que l'envolten.

La torre resulta també visible des de la via pública des de la qual actualment s'hi accedeix (carrer Huguet del Far).

Descripció i justificació de la delimitació del bé i de l'entorn de protecció

Tal i com s'ha anat exposant al llarg d'aquest informe, l'element amb significats i valors patrimonials ho constitueix la pròpia torre. Donat que no s'observa cap altre element a l'entorn que formés part del conjunt original, l'element delimitat com a BIC és la torre, tal i com es recull a la delimitació gràfica adjunta.

Es delimita com a entorn de protecció una envoltant de l'element declarat BIC que permeti garantir la preservació dels seus valors patrimonials actuals que, en aquest cas s'han de dirigir principalment, al marge de la seva necessària conservació física, vers la seva consideració de punt d'observació sobre el territori i la seva pertinença al sistema defensiu que envoltava la costa.

Principals mesures de protecció i criteris d'intervenció en el bé i el seu entorn de protecció

Pel que fa al BIC, en principi només hauria de ser objecte d'obres de conservació i de restauració. En qualsevol cas, les intervencions haurien de ser les mínimes necessàries per a la bona conservació de l'element. S'haurà de mantenir la volumetria existent.

S'hauran de conservar íntegrament les parts de l'element originari que han perdurat, tant pel que fa a la configuració volumètrica com a

aspectes més concrets com materials, tècniques constructives, etc. Aquelles petites intervencions més modernes que modificaren la configuració original de la torre podran ser objecte d'estudi més específic i si fos el cas, d'intervenció més profunda.

S'hauran d'eliminar tots els afegits que alteren els valors històrics de l'element (el vèrtex geodèsic de la terrassa). En l'àrea delimitada s'haurà d'eliminar la vegetació i no s'hi podrà construir, mantenint-se la volumetria existent. Com a criteri general, per a les intervencions que s'hagin de dur a terme en aquest bé, s'hauran de tenir en compte els aspectes arqueològics.

Les actuacions a l'entorn no podran prescindir de tenir en compte els aspectes de millora de la contemplació d'aquest monument des dels punts on es visualitzava per dur a terme la seva funció original, ni les visuals des d'aquest cap als voltants. Dins l'àmbit de l'entorn de protecció no es podran dur a terme actuacions que no tinguin una relació apropiada amb el bé, ni totes aquelles que utilitzin materials o tècnica inapropiada. En aquest àmbit no es podrà implementar nova volumetria, determinats tipus de tancaments de límit de parcel·la o qualsevol altre element que siguin un obstacle per a la visualització del bé.

